

BEKÆMPELSE AF BØRNEFATTIGDOM

Anbefalinger til Odense Kommune fra ekspertgruppe og borgerpanel

EKSPERTGRUPPENS ANBEFALINGER I RELATION TIL HELE BØRNELEVET

Vi anbefaler Odense Kommune:

1. **At lave en alliance**, hvor Odense Kommune, det lokale erhvervsliv og civilsamfundsorganisationerne forpligter hinanden på at bekæmpe børnefattigdom gennem en sammenhængende, helhedsorienteret og vedvarende indsats.
2. **At opstille konkrete mål**, på både kort og lang bane, i forhold til bekæmpelse af børnefattigdom og konsekvenser af denne. Herunder at sikre en årlig redegørelse og opfølgning på arbejdet med at bekæmpe børnefattigdom.
3. **At fremme en ”træde-til-kultur”**, så alle i stigende grad tager ansvar i de nære fællesskaber omkring ens børns dagtilbud, skole og fritidsaktiviteter. Det kan ske gennem samtaler om de fællesskaber, børnene indgår i og gennem forventnings-afstemning med forældregruppen. Målet er en kultur, hvor flere er optagede af fællesskabet og alles deltagelse, en kultur, hvor flere vil træde til og hjælpe på kryds og tværs.
4. **At øge synligheden af kommunens, erhvervslivets og civilsamfundets tilbud, begivenheder og events**, som er gratis eller koster meget lidt. Det gælder bl.a. kulturtilbud, sociale fællesskaber og forældrerettede tilbud. Synliggørelsen skal ske med henblik på at styrke familiernes deltagelse og fremme børnenes kulturelle dannelse og sociale kompetencer samt modvirke marginalisering.
5. **At styrke tilbud om økonomisk rådgivning**, herunder hverdagsøkonomi og budgetlægning. Dertil ikke mindst at gøre det nemt at finde og forstå kommunes økonomiske støttemuligheder og ydelser. Det kan fremme familiernes handleevne og muligheder samt medvirke til at fjerne konkrete økonomiske barrierer for børnene.
6. **At udvikle en mere familievenlig beskæftigelsesindsats**, når der er børn i billedet. Dette skal bidrage til at skabe forudsætningerne for succesfulde beskæftigelsesforløb, der tilgodeser balancer i familiens samlede situation, herunder med blik for børns eventuelle særlige behov. Dette kan have positiv indflydelse i forhold til fastholdelse af beskæftigelse. Det kan for eksempel være et hensyn til, at en enlig forælder måske ikke kan arbejde uden for dagtilbuddets åbningstider eller have lang transporttid.
7. **At skabe rammerne for en mere helhedsorienteret og familieorienteret beskæftigelsesindsats**, som giver særlige muligheder for borgere med børn. Det er en fordel for familiens trivsel og overskud, at sagsbehandlingen skaber hurtigere afklaring på forældrenes situation eller afgørelser, der har betydning for familiens økonomi.
8. **At intensivere det kommunale fokus på børns overgange og livsændrende begivenheder i børns liv.** Børn i udsatte positioner kan have øget behov for støtte i overgangene i løbet af deres liv, eller når der sker forandringer i familien. Det kan fx være overgang fra dagtilbud til skole eller ved skilsmisse, sygdom og flytning.
9. **At sikre, at der er ressourcer og kompetencer i dagtilbud og skoler til at spotte og afhjælpe barrierer, der hindrer børn fra familier i fattigdom i at deltage.** Dette for at alle børn kan deltage enten ved at holde ekstra udgifter nede eller sikre en støttemulighed, så alle børn har adgang til fællesskaber og den trivsel, der følger med det at være deltagende og bidragende.

Vi anbefaler Odense Kommune i samspil med civilsamfundet:

10. **At sikre, at alle børn kan deltage i en vifte af fritidsaktiviteter**, så børn ikke udelukkes helt eller delvist på grund af økonomi eller forældrenes begrænsede muligheder for at støtte rundt om aktiviteten. Dette kan gøres via forskellige former for aftaler om differentieret betaling og forventninger til forældredeltagelse samt følgeordninger og fritidsvejledning. Dette kræver også, at de enkelte foreninger har fokus på og er opmærksomme på børn og familier i fattigdom.
11. **At sikre, at alle familier i fattigdom har adgang til civilsamfundets sociale aktiviteter, tilbud og støttemuligheder** — både i forhold til et overblik over mulighederne, og at der er et passende antal aktiviteter.
12. **At lave en handleplan for, hvordan man kan styrke samarbejdet mellem kommune og civilsamfundets mange aktører**, for derigennem at bygge bro mellem familier i udsatte positioner og almentilbud. Det vil styrke udviklings- og deltagelsesmuligheder for børn fra familier i fattigdom.

Vi anbefaler Odense Kommune i samspil med erhvervslivet:

13. **At styrke beskæftigelsesindsatser og skabe jobåbninger, hvor det er muligt at lave aftaler om familievenlige arbejdstider og arbejdsforhold**, så forældrene får positive erfaringer med arbejdsliv og -fællesskab, samt at der skabes gode betingelser for fastholdelse i job.
14. **At sikre så mange lønnede arbejdstimer som muligt tidligt i beskæftigelsesindsatsen til de forældre, hvis børn lever i fattigdom.** Lønnet arbejde vil bidrage til værdien og oplevelsen af at være en del af et arbejdsfællesskab samt bidrage til børnenes forståelse af det at have et job og et arbejdsliv.

EKSPERTGRUPPENS ANBEFALINGER I ALDERSFASEN FRA UNDFANGELSE TIL 5 ÅR

Vi anbefaler Odense Kommune:

15. **At styrke Sundhedsplejens blik for forældrenes generelle ressourcer og økonomiske situation**, med henblik på, at der tidligt i barnets liv sættes ind med målrettet hjælp og støtte til familien i form af økonomisk vejledning og hverdagsmestring.
16. **At understøtte, at familier i fattigdom i høj grad bruger det kommunale dagtilbud.** At komme ud blandt andre i hverdagen er af høj værdi for børn, hvis der er trange kår i familien. Dagtilbuddets voksne er resourcepersoner, og børnefællesskabet understøtter barnets trivsel, deltagelse og læring. Dagtilbuddet kan berige børnene og aflaste familien med henblik på at mobilisere ressourcer.
17. **At styrke fagpersoner på dagtilbudsområdets kompetencer og handlemuligheder, når de møder børn, der oplever basale, materielle eller sociale afsavn.** Dagtilbuddets voksne kan pege familierne i retning af gratis tilbud såsom bibliotek, legestue, økonomisk rådgivning og civilsamfundet mange tilbud.

EKSPERTGRUPPENS ANBEFALINGER I ALDERSFASEN 6 TIL 12 ÅR

Vi anbefaler Odense Kommune:

18. **At sikre, at skolegang så vidt muligt er gratis, og omfanget af udgifter og betalinger, der er forbundet med skolegang og socialt liv på skolerne, minimeres.** Dette med henblik på 1) aktivt at søge at begrænse udgifter til arrangementer, gaver, deltagerbetaling på et minimum for alle samt 2) at mindske økonomiske barrierer for, at enkelte børn i skolen kan deltage på lige fod med andre.
19. **At afsøge muligheden for, hvordan man fremadrettet kan sikre et nærende og sundt måltid mad i skoletiden.** En ordning med et indbygget socialt aspekt a la muligheden for økonomisk friplads i dagtilbud og SFO.
20. **At styrke muligheden for lektiehjælp** med et særligt blik for de børn, der har lidt eller ingen hjælp på lektiefronten hjemmefra.
21. **At arbejde aktivt i skolen med aftabuivering af økonomisk ulighed.** Dette med henblik på at gøre det nemmere for børn at række ud efter støtte og hjælp, lette psykisk pres for børnene samt at mindske marginalisering i familierne. Dette kan være del af almindelig undervisning og klassens sociale timer.

22. **At arbejde med temaer som privatøkonomi, budget og hverdagsmestring som del af undervisningen.** Og derigennem opbygge en form for praksisfaglighed i relation til økonomi, overblik over forpligtelser, indtægter, udgifter og økonomistyring.
23. **At lave et servicetjek af SFO og klub** med henblik på at sikre, at alle børn og unge samt deres familier kender til SFO og klubtilbud samt mulighederne for økonomisk friplads.

EKSPERTGRUPPENS ANBEFALINGER I ALDERSFASEN 13 TIL 18+ ÅR

Vi anbefaler Odense Kommune:

24. **At lave et servicetjek af kommunens indsatser til unge med henblik på at skærpe tilbuddene til unge fra familier i fattigdom i forhold til at mestre hverdagskompetencer** — både mens de bor hjemme, er under uddannelse, når de får de første jobberfaringer og i overgangen fra at bo hjemme til at bo selv.
25. **At styrke mulighederne for rådgivning om privatøkonomi og budgetlægning** i denne fase af livet, hvor de unge står på tærsklen til at skulle flytte hjemmefra.
26. **At lave et servicetjek på tilbud i Ungdomsskolen** med henblik på at give unge en helhedsorienteret støtte i forhold til skole, fritidsaktiviteter og ikke mindst fritidsjob. Herunder med et fokus på at engagere og motivere børn og unge til at fortsætte i fritidsaktiviteter og -job.

Vi anbefaler Odense Kommune i samspil med erhvervslivet:

27. **At bidrage til, at unge får og fastholder fritidsjob**, mens de går i skole og ungdomsuddannelse, med et blik for, at det stadig skal være muligt at passe skolen.
28. **At sikre mentorordninger og øge støtten** for unge, der har brug for en ekstra hånd i ryggen til at finde praktik- og læreplads, fritidsjob, studiejob, ungarbejde eller regulært job. Herunder med fokus på støtte, når de unge er i job og praktik.
29. **At styrke mulighederne for erhvervspraktik samt anvende virksomhedsbesøg** som del af undervisningen - også med blik for at det kan skabe fritidsjob. Det skal være med til at styrke forståelsen af at være en del af et arbejdsfællesskab og øge kendskabet til forskellige brancher og uddannelsesmuligheder.

